

УДК: 330.14
JEL: J24, E24, O15

ГОРЯЧУК В.Ф.

д-р екон. наук, ст. наук. співроб.

ст. наук. співроб.

Інститут проблем ринку та економіко– екологічних досліджень НАНУ

Французький б-р, 29, м. Одеса, Україна, 65044

E-mail: valeriygoryachuk@gmail.com

ДУКОВ Д.Ф.

аспірант

Одеський регіональний інститут державного управління НАДУ

вул. Генуезька, 22, м. Одеса, Україна, 65009

E-mail: dukov_69@mail.ru

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ІНСТРУМЕНТІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ

За роки незалежності в Україні створено певний набір інвестиційних інструментів державного управління регіональним розвитком: державні та регіональні цільові програми, угоди щодо регіонального розвитку, угоди щодо реалізації міжрегіональних проектів, програми подолання стану депресивності території, Державний фонд регіонального розвитку (ДФРР) та інші. Однак рівень їх ефективності досить низький. Не зважаючи на положення Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року угоди щодо регіонального розвитку та програми подолання стану депресивності території взагалі не здійснюються. Використання ДФРР у «ручному режимі» нівелює роль фонду у вирішенні задач регіональної політики держави. Одним з основних інвестиційних інструментів державного управління регіональним розвитком є регіональні цільові програми. Аналіз цільових програм Одеської області, які діяли у 2015 році показав, що більшість з них не відповідає пріоритетам стратегії економічного та соціального розвитку Одеської області та (або) мають інші вади. Угоди щодо реалізації міжрегіональних проектів, результати реалізації яких сприяють поліпшенню соціально-економічного розвитку двох і більше регіонів, взагалі не використовувалися. Така сама ситуація, щодо програм подолання стану депресивності території. Недосконале інституційне забезпечення ДФРР призводить до його недофінансування, невиконання правил розподілу його коштів між регіонами, недотримання пріоритетів регіонального розвитку. В статті пропонується: повернути практику використання угод щодо регіонального розвитку як механізму узгодження інтересів центральної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо реалізації стратегічних завдань регіонального розвитку; виходячи з принципу субсидіарності передати на регіональний рівень повноваження щодо розробки програм подолання стану депресивності території; впровадити методичні рекомендації з оцінки регіональних цільових програм.

Ключові слова: *інституціональне забезпечення, інвестиційні інструменти, державне управління, регіональний розвиток, угода*

GORIACHUK V.F.

Dr.Sc. (Economics)

Institute Of Market Problems And Economic&Ecological Research of the

National Academy Of Sciences Of Ukraine

Frantsuzskiy Boulevard, 29, Odessa, Ukraine

E-mail: valeriygoryachuk@gmail.com

Dukov D.F.

graduate student

Odessa Regional Institute of Public Administration of NAPA

street Genoese, 22, Odessa, Ukraine, 65009

E-mail: dukov_69@mail.ru

INSTITUTIONAL PROVISION INVESTMENT INSTRUMENTS OF PUBLIC ADMINISTRATION REGIONAL DEVELOPMENT

During the years of independence in Ukraine, a certain set of investment instruments of state governance for regional development has been created: state and regional target programs, regional development agreements, agreements on implementation of interregional projects, programs for overcoming the state of depression, the State Fund for Regional Development (DFRD), and others. However, their level of performance is quite low. Notwithstanding the provisions of the State Strategy for Regional Development for the period up to 2020, regional development agreements and programs to overcome the state of depression of the territory are not implemented at all. The use of the DFRR in the "manual mode" reduces the role of the fund in solving the tasks of regional policy of the state. One of the main investment instruments of state governance for regional development are regional target programs. The analysis of target programs of the Odesa Oblast, which operated in 2015, showed that most of them did not meet the priorities of the economic and social development strategy of the Odessa region and (or) have other defects. Agreements on the implementation of interregional projects, the implementation of which contributes to the improvement of socio-economic development of two or more regions, have not been used at all. The same situation with regard to programs to overcome the state of depression of the territory. The inadequate institutional support of the DFRD leads to its underfunding, non-compliance with the rules for distributing its funds between regions, and non-compliance with the priorities of regional development. The article proposes: to return the practice of using agreements on regional development as a mechanism for coordinating the interests of central executive and local self-government bodies in relation to the implementation of strategic tasks of regional development; based on the principle of subsidiarity, delegate to the regional level the authority to develop programs to overcome the state of depression of the territory; to implement methodological recommendations for the evaluation of regional target programs.

Key words: institutional support, investment instruments, public administration, regional development, agreement

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями.

За роки незалежності в Україні створено певний набір інвестиційних інструментів державного управління регіональним розвитком – державні та регіональні цільові програми, угоди щодо регіонального розвитку, угоди щодо реалізації міжрегіональних проектів, програми подолання стану депресивності території, Державний фонд регіонального розвитку, проекти щодо підтримки процесу створення об'єднаних громад, надання з державного бюджету коштів на спільну реалізацію проектів трансграничного співробітництва, державні субвенції, державні гарантії для проектів соціально-економічного розвитку та ін. Однак рівень їх ефективності досить низький. В значній мірі це обумовлено недосконалістю їх інституціонального забезпечення.

Центральні та регіональні органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування не забезпечили створення відповідних умов для реалізації інвестиційних інструментів державного управління регіональним розвитком. Як наслідок не зважаючи на положення Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року угоди щодо регіонального розвитку та програми подолання стану депресивності території взагалі не здійснюються. Використання Державного фонду регіонального розвитку у «ручному режимі» всупереч хоча й не зовсім досконалим нормам Бюджетного кодексу нівелює роль фонду у вирішенні задач регіональної політики держави. Практика розробки, реалізації та моніторингу регіональних цільових програм та інших інвестиційних інструментів державного управління регіональним розвитком свідчать, що вони не утворюють ефективну систему інвестування бюджетних коштів.

Аналіз останніх публікацій по проблемі. Одним з основних інвестиційних інструментів державного управління регіональним розвитком є регіональні цільові програми. Законодавчо-нормативну базу розробки державних та регіональних цільових програм складають Закони України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» і «Про державні цільові програми», наказ Міністерства економіки України від 04.12.2006 № 367 «Методичні рекомендації щодо порядку розроблення регіональних цільових програм, моніторингу та звітності про їх виконання», інші нормативно-правові документи [1-5]. Згідно пункту 5 вказаного наказу підставою для розробки програми є:

- існування важливої проблеми на рівні регіону;
- відповідність мети програми пріоритетним напрямкам розвитку регіону;
- наявність у місцевому бюджеті реальної можливості ресурсного забезпечення виконання програми.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Нажаль, чимало програм не відповідають цим умовам, або навпаки умови є, а програм немає. Відсутня дієва система моніторингу та оцінки регіональних цільових програм.

Формулювання цілей дослідження. Усе це обумовлює необхідність ретельного аналізу інституціонального забезпечення інвестиційних інструментів державного управління регіональним розвитком.

Виклад основних результатів та їх обґрунтування. Велика кількість цільових програм, які реалізуються в Одеській області, призводить до розпорошення і неефективного використання бюджетних ресурсів і відповідно недосягнення цілей і завдань соціально-економічного розвитку регіону, суттєвого ускладнення контролю за результатами виконання програм, неможливості ефективного використання бюджетних ресурсів та їх концентрації на важливіших напрямках регіонального розвитку. Велика кількість регіональних цільових програм, в певній мірі, обумовлена великою кількістю державних цільових програм, при затвердженні яких відповідні міністерства та відомства України зобов'язують регіональні органи виконавчої влади та місцевого самоврядування розробляти відповідні регіональні цільові програми (табл. 1).

Таблиця 1

Розподіл регіональних цільових програм по сферах діяльності в Одеській області у 2008-2015 рр.

№	Сфера діяльності	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1	Освіта	7	4	4	1	1	1	1	1
2	Охорона здоров'я	8	5	7	7	7	5	1	1
3	Соціальний захист та соціальне забезпечення	9	8	9	5	6	7	6	5
4	Молодіжна політика та спорт	3	4	3	3	1		1	3
5	Культура та культурна спадщина	7	6	7	4	5	5	3	2
6	Розвиток інфраструктури	11	10	16	11	14	17	16	6
7	Сільське господарство	4	4	4	2	2	4	1	1
8	Зв'язок та інформатизація	5	4	4	3	3	2	3	5
9	Економіка	3	3	2	5	5	5	4	5
10	Екологія та природокористування	8	8	8	6	6	6	5	6
11	Безпека життєдіяльності	9	6	6	2	7	7	5	7
12	Туризм та рекреація	1	1	1	1	1	1	1	1
	Разом	75	63	71	50	58	60	47	43

Джерело: Сайт Одеської обласної ради

Якщо зіставити перелік регіональних цільових програм, що діють в Одеській області з пріоритетами Стратегії економічного та соціального розвитку Одеської області до 2020 року, то в регіоні відсутні програми за окремими пріоритетними напрямками, а саме:

- програма щодо ефективного використання транспортно-транзитного потенціалу регіону та морегосподарського комплексу;
- програма формування інноваційної інфраструктури в регіоні.

На даний час діючі регіональні цільові програми оцінюються згідно вимог, які викладені у Порядку розробки регіональних цільових та комплексних програм, моніторингу та звітності про їх виконання [5]. Однак їх оцінка, в основному, зосереджена на ступені виконання планів фінансування та заходів програми. Для оцінки результативності та ефективності програм цього недостатньо. Цілі та результативні показники регіональних цільових програм повинні відповідати пріоритетам Стратегії економічного та соціального розвитку Одеської області до 2020 року та характеризувати їх досягнення.

Аналіз регіональних цільових програм Одеської області свідчить про низку недоліків при їх розробці та реалізації:

- у паспортах більшості програм відсутні результативні показники за виключенням показників витрат, а в решті програм взагалі відсутні їх паспорти;
- цілі та результативні показники деяких програм не відповідають пріоритетам стратегії економічного та соціального розвитку Одеської області до 2020 року;
- обсяг бюджетних коштів, які заплановано у регіональних цільових програмах, перевищує можливості бюджету, що призводить до недофінансування програм і, відповідно, до їх невиконання у повному обсязі;
- деякі програми прийняті на середньостроковий період не коректуються у зв'язку зі зміною пріоритетів соціально-економічного розвитку регіону;
- ряд програм не відповідають принципу субсидіарності, а саме відносяться до компетенції та

повноважень центральних органів влади;

– відсутня практика публічної звітності про обґрунтованість і результативність бюджетних витрат на виконання заходів регіональних цільових програм.

Суттєвою проблемою регіональних цільових програм є недосконала система оцінювання їх результативності, а також відсутність незалежного органа їх моніторингу та оцінювання. Рахункова палата України та Державна контрольно-ревізійна служба України не забезпечують комплексну оцінку програм. Вони, в основному, забезпечують контроль за цільовим використанням бюджетних коштів.

Аналіз 43 цільових програм Одеської області, які діяли у 2015 році показав, що лише 15 з них відповідають вказаним підставам. Серед останніх програм:

– 7 програм не мають реального ресурсного забезпечення;

– 21 програма не відповідає пріоритетам стратегії економічного та соціального розвитку Одеської області та (або) мають інші вади. Окрему групу серед них складають програми що відносяться до компетенції центральних органів влади і не відповідають пріоритетам стратегії економічного та соціального розвитку Одеської області.

Тривалий час регіональні цільові програми були головним інвестиційним інструментом державного управління регіональним розвитком. З прийняттям закону України «Про стимулювання розвитку регіонів» у 2005 році та постанови КМУ «Про затвердження Порядку підготовки, укладення та виконання угоди щодо регіонального розвитку і відповідної типової угоди» від 23 травня 2007 р. № 751 з'явилися нові інвестиційні інструменти державного управління регіональним розвитком [6, 7]:

– угоди щодо регіонального розвитку

– угоди щодо реалізації міжрегіонального проекту,

– програми подолання стану депресивності території.

Існуюча законодавчо-нормативна база угод щодо регіонального розвитку забезпечує:

– повсюдне запровадження стратегічного планування регіонального розвитку;

– концентрацію ресурсів регіонів та держави для вирішення найгостріших проблем;

– узгодження інтересів органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо

реалізації стратегічних завдань регіонального розвитку;

– диверсифікацію джерел ресурсів регіонального розвитку, у тому числі, можливість широкого залучення приватного капіталу для фінансування спільних проектів регіонального масштабу;

– підвищення відповідальності місцевих органів влади за ефективне використання ресурсів, спрямованих на вирішення соціально-економічних проблем регіону;

– чітке визначення зобов'язань сторін, спільна відповідальність уряду і місцевої влади за кінцевий результат реалізації визначених завдань тощо [8].

В той же час, ні в Законі України «Про стимулювання розвитку регіонів», ні в Постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки, укладання та виконання угоди щодо регіонального розвитку і відповідної типової угоди» від 23 травня 2007 р. № 751, ні в інших законодавчих та нормативних документах не визначені обсяги фінансування угод. Внаслідок цього на фінансування перших угод для Донецької та Львівської областей передбачали дуже значні суми коштів з державного бюджету – відповідно 3,760 млрд. грн. та 1,842 млрд. грн. Але такі суми, якщо вести мову про укладання угод для всіх областей, є невід'ємними для бюджету країни.

Процедура підготовки угод виявилася складною, а строки підготовки угод займали тривалий час (більше року). Не було передбачено обов'язковості прийняття угод для всіх регіонів та визначення їх як механізму реалізації стратегій регіонального розвитку.

За результатами аудиту виконання угод щодо регіонального розвитку Рахункова палата України констатувала низку помилок при їх підготовці та реалізації. Було виявлено хронічне недофінансування угод (недотримання зобов'язань щодо фінансування як із центрального бюджету, так і з місцевих бюджетів). До цього слід додати відсутність зосередження основної уваги на депресивних регіонах та політично мотивований характер укладання угод.

Починаючи з 2012 року використання угод щодо регіонального розвитку було призупинено. Що стосується угод щодо реалізації міжрегіональних проектів, результати реалізації яких сприяють поліпшенню соціально-економічного розвитку двох і більше регіонів, то вони взагалі не використовувалися [7].

В статті 6 закону України «Про стимулювання розвитку регіонів» було визначено ще один інвестиційний інструмент державного управління регіональним розвитком – програми подолання стану депресивності території. На жаль цей важливий інструмент не було впроваджено в практику.

Серед причин цього, в першу чергу, слід виділити такі вади Постанови КМУ «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу соціально-економічних показників розвитку регіонів, районів та

міст обласного, республіканського в Автономній Республіці Крим значення для визнання територій депресивними» від 2 березня 2010 р. № 235 [9]:

- недосконалість критеріїв визначення депресивних регіонів. (Місто Яремча було єдиним містом, для визнання депресивним і було кандидатом на такий статус у 2010 році. Це при тому, що у місті стабільно зростає чисельність населення, а вартість землі тримається на відмітці близько 10 тисяч американських доларів за сотку);
- розробку програм подолання стану депресивності території повинно здійснити Міністерство регіонального розвитку. Але внаслідок великої кількості реально депресивних територій і, відповідно, необхідністю підготовки для кожної з них державної програми міністерство не в змозі якісно та в строк виконати цю роботу.

Недоліком Закону України «Про стимулювання розвитку регіонів» від 8 вересня 2005 року № 2850-IV необхідно відзначити перетинання сфер застосування угод щодо регіонального розвитку та програм подолання стану депресивності території [6]. Згідно статті 6 цього закону прийняття програм подолання стану депресивності території передбачається і для регіонів.

У 2012 році в Україні було створено ще один інвестиційний інструмент державного управління регіональним розвитком – Державний фонд регіонального розвитку (аналог Європейського фонду регіонального розвитку). Бюджетний кодекс України було доповнено статтею 24¹ про створення Державного фонду регіонального розвитку [10]. У подальшому внесені зміни в цю статтю, в значній мірі, нівелювали регіональну спрямованість Державного фонду регіонального розвитку:

1) якщо у первинній редакції пункту 2 статті 24¹ Бюджетного кодексу було визначено, що «Кошти державного фонду регіонального розвитку спрямовуються на виконання: державної стратегії регіонального розвитку та регіональних стратегій розвитку; державних цільових програм та інвестиційних програм (проектів) у частині виконання заходів регіонального розвитку; угод щодо регіонального розвитку та програм подолання депресивності територій; державних програм розвитку транскордонного співробітництва; програм і заходів соціально-економічного розвитку регіонів, включаючи програми і заходи розвитку окремих адміністративно-територіальних одиниць (зокрема, малих міст, гірських населених пунктів, населених пунктів зон спостереження тощо)»;

то у подальшому в процесі змін акцент було зроблено на фінансування проектів співробітництва та добровільного об'єднання територіальних громад, створення інфраструктури індустриальних та інноваційних парків, спортивної інфраструктури та енергоефективності.

2) частка коштів, що повинна спрямовуватися на підтримку депресивних регіонів була зменшена з 30 % до 20 %. Якщо така тенденція буде подовжена, то всі регіони будуть отримувати фінансування на душу населення однаково, незалежно від рівня розвитку.

3) внаслідок відміни Постанови КМУ «Питання державного фонду регіонального розвитку» від 4 липня 2012 р. № 656 співфінансування з місцевих бюджетів та інших джерел інвестиційних програм (проектів), що реалізуються за рахунок коштів ДФРР, було збільшено з 0 відсотків до 10 відсотків для сіл та селищ, та з 5 відсотків до 10 відсотків для міст республіканського Автономної Республіки Крим, обласного та районного значення, а також для об'єктів, які належать до спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст і перебувають в управлінні обласних рад. І навпаки, для м. Київ ця норма була зменшена з 20 відсотків до 10 відсотків. Встановлення однакового рівня співфінансування для м. Київ та для сіл та селищ, на наш погляд, необґрунтовано, бо їх фінансові можливості дуже різняться [11].

Окремо слід звернути увагу на частину четверту статті 24¹ БКУ, згідно якої «Порядок підготовки, оцінки та відбору інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, що можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку, та порядок використання таких коштів (включаючи умови спрямування на таку мету частини коштів місцевих бюджетів) визначаються Кабінетом Міністрів України». Це дозволяє Уряду керувати ДФРР у «ручному режимі» [10].

Недосконале інституційне забезпечення ДФРР дозволяє Кабінету міністрів України припиняти або взагалі не дотримуватися певних норм статті 24¹ Бюджетного кодексу України, що призводить до недофінансування ДФРР, невиконання правил розподілу його коштів між регіонами, недотримання пріоритетів регіонального розвитку.

Прийняття закону України «Закон України «Про засади державної регіональної політики» від 5 лютого 2015 року № 156-VIII не стало суттєвим кроком на шляху євроінтеграції нашої країни, як це наголошувалося [12]. Згідно висновкам Головного юридичного управління та Головного науково-експертного управління Верховної ради всупереч обґрунтуванню, викладеному у Пояснювальній записці до законопроекту, Порядком денним асоціації Україна – ЄС, оновлена редакція якого схвалена 24 червня 2013 року на Шістнадцятому засіданні Ради з питань співробітництва України –

ЄС (м. Люксембург), не вимагається прийняття окремого закону про засади державної регіональної політики [13, 14].

Далі у висновках вказується, що «...значна частина суспільних відносин, які пропонується врегулювати у законопроекті, вже врегульована низкою законодавчих актів, наприклад, законами України «Про стимулювання розвитку регіонів», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного та соціального розвитку України» тощо. Таким чином є підстави вважати, що предмет регулювання запропонованого законопроекту перетинається зі сферою дії інших нормативно-правових актів. У разі прийняття проекту Закону в запропонованому вигляді це призведе, з одного боку, до дублювання норм чинного законодавства, а з іншого – до виникнення правових колізій. Крім того, низка питань, які регламентуються законопроектом, наприклад, повноваження органів державної влади, можуть бути врегульовані шляхом внесення змін до вже чинних законодавчих актів. Тому, виходячи з потреб систематизації законодавства, яка виключає можливість прийняття численних законодавчих актів, які регулюють одні і ті ж суспільні відносини, є підстави вважати, що пропозиція прийняти ще один «первинний», законодавчий акт з відповідного питання виглядає недостатньо обґрунтованою» [13, 14].

Не зважаючи на ці зауваження закон було прийнято 5 лютого 2015 року. В другій частині статті 20 цього закону в якості механізмів фінансування державної регіональної політики визначені («...4) державні цільові програми, у тому числі програми подолання депресивності територій; 5) угоди щодо регіонального розвитку; 6) програми і заходи, включаючи інвестиційні програми» [12].

В Державній стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року, в якості інструментів її реалізації визначені:

- угоди щодо регіонального розвитку;
- державні програми подолання депресивності окремих територій;
- державні програми розвитку транскордонного співробітництва;
- державні цільові програми в окремих сферах соціально-економічного розвитку;
- державні цільові програми розвитку окремих територій [15].

Стратегія передбачає, що вони використовуються в тісній взаємодії між собою [15].

Однак, не зважаючи на ці законодавчо-нормативні акти, такі дієві інвестиційні інструменти державного управління регіональним розвитком як угоди щодо регіонального розвитку та програми подолання стану депресивності території не використовуються.

Суттєвою проблемою інвестиційних інструментів державного управління регіональним розвитком є їх недофінансування. В значній мірі це обумовлено протиріччям існуючої законодавчої бази. В частині 2 статті 95 Конституції України вказано, що: «виключно законом про Державний бюджет України визначаються будь-які видатки держави на загальносуспільні потреби, розмір і цільове спрямування цих видатків» [16].

Тобто, частина 2 статті 95 Конституції України фактично нівелює норми законів, у тому числі Бюджетного кодексу, де мова йде про інвестиційні інструменти державного управління регіональним розвитком, норми розподілу бюджетних коштів та напрями їх використання.

В той же час слід зазначити, що згідно частини 1 цієї статті «Бюджетна система України будується на засадах справедливого і неупередженого розподілу суспільного багатства між громадянами і територіальними громадами». Якщо враховувати і це, навряд чи можливо визнати обґрунтованими дії Уряду щодо існуючої практики використання інвестиційних інструментів державного управління регіональним розвитком та порушення їх законодавчо-нормативного забезпечення.

Висновки та перспективи подальших досліджень. В Україні відсутня дієва система інвестиційних інструментів державного управління регіональним розвитком. Є окремі інструменти не зв'язані один з одним. Частина з них взагалі не використовується і є лише на папері. Не має достатнього позитивного досвіду застосування інвестиційних інструментів державного управління регіональним розвитком.

Існуюче інституціональне забезпечення інвестиційних інструментів державного управління регіональним розвитком має численні вади, починаючи з відсутності системі дієвого контролю його виконання, його систематичного порушення і закінчуючи недофінансування інвестиційних інструментів державного управління регіональним розвитком.

У зв'язку з вищевикладеним пропонується:

- повернути практику використання угод щодо регіонального розвитку як механізму узгодження інтересів центральної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо реалізації стратегічних завдань регіонального розвитку;
- виходячи з принципу субсидіарності передати на регіональний рівень повноваження щодо розробки програм подолання стану депресивності території;

- впровадити методичні рекомендації з оцінки регіональних цільових програм, які передбачають оцінку зв'язку мети програми із стратегічними цілями розвитку регіону, якості планування та реалізації програм, порівняння результатів програм з різних видів діяльності; здійснення оцінки програми на усіх етапах її життєвого циклу;
- обмежити можливість використання Урядом частини 2 статті 95 Конституції України щодо припинення або обмеження дії законів, у тому числі Бюджетного кодексу, де мова йде про фінансування інвестиційних інструментів державного управління регіональним розвитком.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України : Закон України від 23.03.2000 р. № 1602-III / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, № 25, ст. 195. – [Електронний ресурс] : – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1602-14>.
2. Про державні цільові програми : Закон України від 18.03.2004 р. № 1621-IV / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 25, ст. 352. – [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1621-15>.
3. Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проекту державного бюджету : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 р. № 621 [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/621-2003-%D0%BF>.
4. Тимчасові методичні рекомендації щодо розроблення державних цільових програм, затверджені наказом Міністерства економіки України від 08.05.2003 р. № 114. – [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://ua-info.biz/legal/basere/ua-cmtrue.htm>.
5. Методичні рекомендації щодо порядку розроблення регіональних цільових програм, моніторингу та звітності про їх виконання, затверджені наказом Міністерства економіки України від 04.12.2006 р. № 367 – [Електронний ресурс]: – Режим доступу: http://meold.kmu.gov.ua/minec/control/uk/publish/article?art_id=92210&cat_id=38738.
6. Про стимулювання розвитку регіонів : Закон від 8 вересня 2005 року № 2850-IV / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 51, ст.548. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/annot/2850-15>.
7. Про затвердження Порядку підготовки, укладення та виконання угоди щодо регіонального розвитку і відповідної типової угоди : Постанова КМУ від 23 травня 2007 р. № 751 / Офіційний вісник України від 08.06.2007 – 2007 р., № 39, стор. 17, стаття 1546, код акту 39873/2007
8. Жук В. Підвищення ефективності реалізації угод щодо регіонального розвитку між кабінетом міністрів України та обласними радами. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/monitor/september09/18.htm>.
9. Про затвердження Порядку здійснення моніторингу соціально-економічних показників розвитку регіонів, районів та міст обласного, республіканського в Автономній Республіці Крим значення для визнання територій депресивними : Постанови КМУ від 2 березня 2010 р. № 235 / Офіційний вісник України від 15.03.2010 – 2010 р., № 16, стор. 100, стаття 754
10. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України : Закон України від 12 січня 2012 року № 4318-VI / Офіційний вісник України від 13.03.2015 – 2015 р., № 18, стор. 36, стаття 475, код акту 75902/2015
11. Питання державного фонду регіонального розвитку : Постанови КМУ від 4 липня 2012 р. № 656 / Офіційний вісник України від 24.04.2015 – 2015 р., № 30, стор. 65, стаття 886, код акту 76454/2015
12. Про засади державної регіональної політики : Закон України від 5 лютого 2015 року № 156-VIII / Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 13, ст.90 — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/156-viii>.
13. Про засади державної регіональної політики: Висновок Головного юридичного управління Верховної ради до законопроекту. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=51325.
14. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 р. № 385 / Офіційний вісник України від 09.09.2014 – 2014 р., № 70, стор. 23, стаття 1966, код акту 73740/2014.
15. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 254к/96-вр/ Офіційний вісник України від 01.10.2010 – 2010 р., / № 72/1 Спеціальний випуск, стор. 15, стаття 2598

REFERENCES

1. Pro derzhavne prohnozuvannia ta rozroblennia prohran ekonomichnoho i sotsialnoho rozvytku Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 23.03.2000 r. № 1602-III [On state forecasting and development of programs of economic and social development of Ukraine: Law of Ukraine dated March 23, 2000 No. 1602-III] / Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR), 2000, № 25, st. 195 – Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine (BPD), 2000, No. 25, Art. zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1602-14 Retrieved from: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1602-14>.
2. Pro derzhavni tsiliovii prohrany : Zakon Ukrainy vid 18.03.2004 r. № 1621-IV [About state target programs: Law of Ukraine dated March 18, 2004 No. 1621-IV] / Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR), 2004, № 25, st. 352. – Information from the Verkhovna Rada of Ukraine (VVR), 2004, No. 25, Art. 352. zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1621-15 Retrieved from: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1621-15>.
3. Pro rozroblennia prohnoznykh i prohrannykh dokumentiv ekonomichnoho i sotsialnoho rozvytku ta skladannia proektu derzhavnogo biudzhetu : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 26.04.2003 r. № 621 [On development of forecast and program documents of economic and social development and drafting of the state budget: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 26.04.2003 № 621] zakon4.rada.gov.ua/laws/show/621-2003-%D0%BF Retrieved from: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/621-2003-%D0%BF>.
4. Tymchasovi metodychni rekomendatsii shchodo rozroblennia derzhavnykh tsiliovyykh prohran, zatverdzeni nakazom Ministerstva ekonomiky Ukrainy vid 08.05.2003 r. № 114 [Temporary methodical recommendations for the development of state target programs, approved by the order of the Ministry of Economy of Ukraine dated May 08, 2003 No. 114]. ua-info.biz/legal/basere/ua-cmtrue.htm Retrieved from: <http://ua-info.biz/legal/basere/ua-cmtrue.htm>.
5. Metodychni rekomendatsii shchodo poriadku rozroblennia rehionalnykh tsiliovyykh prohran, monitorynhu ta zvitnosti pro ikh vykonannia, zatverdzeni nakazom Ministerstva ekonomiky Ukrainy vid 04.12.2006 r. № 367 [Methodical recommendations on the procedure for the development of regional target programs, monitoring and reporting on their implementation, approved by the order of the Ministry of Economy of Ukraine of December 4, 2006 No. 367] meold.kmu.gov.ua/minec/control/uk/publish/article?art_id=92210&cat_id=38738 Retrieved from: http://meold.kmu.gov.ua/minec/control/uk/publish/article?art_id=92210&cat_id=38738.
6. Pro stymuliuvannia rozvytku rehioniv : Zakon vid 8 veresnia 2005 roku № 2850-IV [On Stimulation of the Development of Regions: Law No. 2850-IV of 8 September 2005] Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR), 2005, № 51, st.548 – Information from the Verkhovna Rada of Ukraine (VVR), 2005, No. 51, p.548. zakon4.rada.gov.ua/laws/annot/2850-15. Retrieved from: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/annot/2850-15>.
7. Pro zatverdzhennia Poriadku pidhotovky, ukladennia ta vykonannia uhody shchodo rehionalnoho rozvytku i vidpovidnoi typovoi uhody : Postanova KMU vid 23 travnia 2007 r. № 751 [On approval of the Procedure for the preparation, conclusion and implementation of the agreement on regional development and the relevant model agreement: CMU Resolution dated May 23, 2007 No. 751]. Ofitsiynyi visnyk Ukrainy vid 08.06.2007 – 2007 r., № 39, stor. 17, stattia 1546, kod aktu 39873/2007 – Official Gazette of Ukraine of 08.06.2007 - 2007, No. 39, p. 17, article 1546, code of the act 39873/2007
8. Zhuk, V. *Pidvyshchennia efektyvnosti realizatsii uhod shchodo rehionalnoho rozvytku mizh Kabinetom Ministriv Ukrainy ta oblasnyimi radamy [Improving the effectiveness of implementation of agreements on regional development between the Cabinet of Ministers of Ukraine and regional councils]*. – old.niss.gov.ua/monitor/september09/18.htm Retrieved from: <http://old.niss.gov.ua/monitor/september09/18.htm>.
9. Pro zatverdzhennia Poriadku zdiysnennia monitorynhu sotsialno-ekonomichnykh pokaznykiv rozvytku rehioniv, raioniv ta mist oblasnoho, respublikanskoho v Avtonomniy Respublitsi Krym znachennia dlia vyznannia terytoriy depresyvnymi : Postanovy KMU vid 2 bereznia 2010 r. № 235 [On approval of the Procedure for monitoring the socio-economic indicators of the development of regions, districts and cities of the regional, republican in the Autonomous Republic of Crimea, the importance of recognizing the territories as depressive: Decisions of the CMU dated March 2, 2010, No. 235]. Ofitsiynyi visnyk Ukrainy vid 15.03.2010 – 2010 r., № 16, stor. 100, stattia 754 – Official Bulletin of Ukraine dated March 15, 2010 - 2010 p., № 16, p. 100, Article 754
10. Pro vnesennia zmin do Biudzhetnoho kodeksu Ukrainy ta deiakykh inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 12 sichnia 2012 roku № 4318-VI [On amendments to the Budget Code of Ukraine and some other legislative acts of Ukraine: Law of Ukraine dated January 12, 2012 No. 4318-VI]. Ofitsiynyi visnyk Ukrainy vid 13.03.2015 – 2015 r., № 18, stor. 36, stattia 475, kod aktu 75902/2015 – Official Bulletin of Ukraine dated March 13, 2015 - 2015, No. 18, p. 36, article 475, code of act 75902/2015
11. Pytannia derzhavnogo fondu rehionalnoho rozvytku : Postanovy KMU vid 4 lypnia 2012 r. № 656 [Issues of the State Fund for Regional Development: Decisions of the CMU dated July 4, 2012 No. 656] / Ofitsiynyi visnyk Ukrainy vid 24.04.2015 – 2015 r., № 30, stor. 65, stattia 886, kod aktu 76454/2015 –

Official Bulletin of Ukraine dated April 24, 2015 - 2015, No. 30, p. 65, article 886, code of the act 76454/2015

12. Pro zasady derzhavnoi rehionalnoi polityky : Zakon Ukrainy vid 5 liutoho 2015 roku № 156-VIII [n the Principles of State Regional Policy: Law of Ukraine of February 5, 2015, No. 156-VIII]. Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR), 2015, № 13, st.90 – Information from the Verkhovna Rada (VVR), 2015, No. 13, item 90 zakon4.rada.gov.ua/laws/show/156-viii Retrieved from: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/156-viii>.

13. Pro zasady derzhavnoi rehionalnoi polityky: Vysnovok Holovnoho yurydychnoho upravlinnia Verkhovnoi rady do zakonoproektu [About the Principles of State Regional Policy: Conclusion of the Main Legal Department of the Verkhovna Rada prior to the draft law]. w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=51325 Retrieved from: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=51325.

14. Pro zatverdzhennia Derzhavnoi stratehii rehionalnoho rozvytku na period do 2020 roku : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 6 serpnia 2014 r. № 385 [On approval of the State Strategy for Regional Development for the period up to 2020: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated August 6, 2014 No. 385]. Ofitsiynyi visnyk Ukrainy vid 09.09.2014 – 2014 r., № 70, stor. 23, stattia 1966, kod aktu 73740/2014 – Official Bulletin of Ukraine dated 09.09.2014 - 2014, No. 70, p. 23, article 1966, code of act 73740/2014..

15. Konstytutsiia Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 28.06.1996 254k/96-vr [The Constitution of Ukraine: Law of Ukraine dated June 28, 1996 254k / 96-vr]. Ofitsiynyi visnyk Ukrainy vid 01.10.2010 – 2010 r., / № 72/1 Spetsialnyi vypusk, stor. 15, stattia 2598 – Official bulletin of Ukraine dated October 1, 2010 - 2010, / № 72/1 Special issue, p. 15, article 2598